

1. Ortaokul 6. sınıfta öğrenim gören Mustafa, her sabah uyandığında önce yatağını toplar, ardından okula gitmek için hazırlanırdı. Mustafa; babası, annesi, ablası ile birlikte yaşardı. Sınıfta kurallara uyar, öğretmenini dikkatlice dinlerdi. Teneffüslerde arkadaşlarıyla vakit geçirir, onlarla oyunlar oynardı. Ayrıca hafta sonları okulun voleybol takımının antrenmanlarına katılır, spor yapmaktan büyük keyif alırdı.

Metne göre Mustafa'nın üstlendiği 5 farklı rolü yazınız.

2. Bazı sosyal roller doğuştan kazanılan ve kalıcı olan rollerdir. Doğduğumuz andan itibaren içinde büyüdüğümüz ve sürekli olarak etkileşimde bulunduğumuz gruplar içinde sahip olunan roller vardır.

Bu rollere iki örnek veriniz.

3. Türk milletinin köklü bir geçmişi vardır. Türkistan'dan başlayarak Anadolu'ya kadar uzanan bu yolculukta pek çok devlet kurulmuş, nice kahramanlıklar yaşanmıştır. Malazgirt Zaferi'nden İstanbul'un fethine, Millî Mücadeleye kadar yaşanan olaylar, milletimizin kimliğini güçlendirmiş ve geleceğe ışık tutmuştur.

Metinde millî kültürün hangi ögesi hakkında bilgi verilmiştir?

4. Ebru, kitap süsleme tekniği özelliğiyle tarihsel süreçte geleneksel bir sanat olarak ortaya çıkmıştır. Farklı kültürel geçmişlere sahip olan bireyler, ebru sanatı etrafında bir araya gelmektedir.

Metinde ebru sanatının toplumsal birliğe etkilerinden hangisi üzerinde durulduğunu yazınız.

5. Aşağıda verilen metni okuyunuz ve tabloda bırakılan boşlukları metinden yararlanarak doldurunuz.

Orman yangınları hem doğal hem de beşerî nedenlerle ortaya çıkmaktadır. Bu nedenlere yıldırım düşmesi, sıcaklığın mevsim normallerinin üzerinde olması, bilinçsizce yakılan anız ve otlar, tam olarak söndürülmeyen piknik ateşi, ormana atılan cam parçaları, orman içinden geçen elektrik hatlarındaki arızalar örnek verilebilir. Orman yangınları; doğaya, hayvanlara ve insan yaşamına büyük zarar verir.

Beşerî nedenler	Doğal nedenler
1-Bilinçsizce yakılan anız ve otlar	1-Aşırı sıcak hava dalgaları
2-	2-
3-	
4-	
5-	

6. Afrika mandaları, yırtıcıların sürülerine zarar vermesini engellemek için kalabalık gruplar halinde yaşarlar ve birlikte hareket ederler. Tehlike anında güçlü mandalar sürünün geri kalanını korumak için birleşip adeta bir savunma duvarı oluştururlar.

Aşağıdaki soruları metne göre yanıtlayınız.

a) Afrika mandaları karşılaştıkları sorun karşısında nasıl bir çözüm üretmektedir?

b) Metinde anlatılan olaydan yola çıkarak insanların, toplumsal hayatta karşılaştıkları sorunlara nasıl bir çözüm getirmesi gerektiğini kısaca yazınız.

7. Mutlak konum; bir yerin paralel ve meridyenler ile ifade edilen, yani Ekvator'a ve başlangıç meridyenine göre belirlenen konumudur.

Türkiye'nin mutlak konumuna ait iki özelliğini yazınız.

a)

b)

8. Aşağıda Balıkesir iline ait harita yer almaktadır.

Verilen soruları bu haritadan yararlanarak yanıtlayınız.

- Balıkesir hangi ilin doğusundadır?
- Marmara Denizi, Balıkesir'e göre hangi yönde yer almaktadır?
- Balıkesir içinde hangi yöne gidildikçe yükselti artmaktadır?

ÖĞRENME ÇIKTISI	SORU NO
SB.6.1.1. Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme	1,2
SB.6.1.2. Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme	3,4
SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme	5,6
SB.6.2.1. Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini belirleyebilme	7,8

PUANLAMA TABLOSU								
1	2	3	4	5	6	7	8	TOPLAM
10	15	15	10	10	10	15	15	100

ÇÖZÜMLER

1. Soru;

TAM PUAN (15 PUAN)

Mustafa'nın metindeki her farklı doğru rolü 3 puanla değerlendirilecektir. (15 puan)

Çocuk (Evlat/Oğul) (3 puan)

Kardeş (3 puan)

Öğrenci (3 puan)

Oyuncu/voleybolcu/sporcu (3 puan)

Arkadaş/okul arkadaşı/ sınıf arkadaşı/takım arkadaşı (3 puan)

KISMİ PUAN

Tam puan cevaplarında ifade edilen doğru cevaplar sayısı kadar puanlama yapılır.

SIFIR PUAN

Metinde verilmeyen roller yanlış cevap olarak değerlendirilir.

2. Soru;**TAM PUAN (10 PUAN)**

Doğuştan kazanılan ve kalıcı olan akrabalık ilişkilerinden ikisini yazan öğrenciler tam puanla değerlendirecektir.

Örnek yanıt: Evlat, torun.

KISMİ PUAN

Her bir akrabalık ilişkisinin puan değeri 5'tir.

SIFIR PUAN

Akrabalığa dayanmayan yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

3. Soru;**TAM PUAN (10 PUAN)**

Tarih

KISMİ PUAN (5 PUAN)

Geçmiş araştırır bilim.

Geçmişte yaşanmış olayları araştırır bilim.

SIFIR PUAN

İlgisiz ve belirsiz cevaplar yanlıştır.

4. Soru;**TAM PUAN (15 PUAN)**

Ebru sanatı, etrafında bir araya gelen bireyler arasında dostluk ve arkadaşlık bağlarının oluşması açısından uygun bir atmosfer yaratmaktadır.

Ebru sanatı farklı kültürel geçmişleri olan insanlar arasındaki toplumsal önyargıları ortadan kaldırır.

Ebru sanatı farklı kültürler arasındaki iletişimi kolaylaştırır.

Ebru sanatı sosyal bağları güçlendirir.

Yanıtını bu ifadelerden herhangi biri doğrultusunda veren öğrenciler tam puanla değerlendirilecektir.

KISMİ PUAN

Eksik ifade edilen yanıtlar da puanla değerlendirilecektir. Her bir yanıt 5 puandır.

Örnek yanıtlar:

Sosyal bağ

Kültürler arası iletişim

Kültürler arası ilişki

Geçmişle olan bağlar

SIFIR PUAN

Bu ve benzer ifadeleri içermeyen yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

5. Soru;**TAM PUAN (10 PUAN)**

Beşeri nedenler	Doğal nedenler
1-Bilinçsizce yakılan anız ve otlar	1-Aşırı sıcak hava dalgaları
2-İnsanların ihmal ya da bilinçsiz davranışları	2-Yıldırım düşmesi
3-Söndürülmeyen piknik ateşi	
4-Ormana atılan cam parçaları	
5-Elektrik hattındaki arızalar	

Alternatif Tam Puanla Değerlendirilecek:**Beşerî Nedenler**

Anız yakılması, insanların yangına sebep olabilecek hatalı davranışları, kasıtlı çıkarılan yangınlar, kamp ateşlerinin söndürülmemesi, sanayi faaliyetlerinden kaynaklı alevlenmeler, yol yapımı veya maden çalışmalarındaki kıvılcımlar.

Doğal Nedenler

Şiddetli rüzgârların etkileri, volkanik patlamalar, uzun süreli kuraklıklar.

Her Bir Tam Cevap 2 Puanla Değerlendirilir.

KİSMİ PUAN**Alternatif Kısmi Puanla değerlendirilecek:****Beşerî Nedenler**

“İnsan davranışları” yazıp tam olarak detay vermemek kısmi puanla değerlendirilir.

Doğal Nedenler

Sadece “yıldırım, şimşek, volkanizma (yanardağ), kuraklık, rüzgâr” gibi tamamlanmamış ifadeler kısmi puanla değerlendirilir.

Her Bir Kısmi Cevap 1 Puanla Değerlendirilir.**SIFIR PUAN**

İlgisiz ve belirsiz cevaplar yanlıştır.

6. Soru;**TAM PUAN (10 PUAN)**

a) Güçlü olanlar birlikte hareket ederek sürünün güvenliğini sağlarlar.

Yanıtını bu doğrultuda veren öğrenciler 5 puanla değerlendirilecektir.

b) Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlar birlikte ortak hareket ederek çözülebilir.

Yanıtını bu doğrultuda veren öğrenciler 5 puanla değerlendirilecektir.

KİSMİ PUAN

a) Güvenlik sağlamak, birliktelik gibi tamamlanmamış cümleler kısmi 3 puanla değerlendirilecektir.

b) Sorunların çözümü, birlik ve beraberlik gibi tamamlanmamış cümleler kısmi 3 puanla değerlendirilecektir.

SIFIR PUAN

İlgisiz ve yanlış cevaplar sıfır puanlama ile değerlendirilecektir.

7. Soru;**TAM PUAN (15 PUAN)**

Türkiye'nin 26°-45° doğu meridyenleri ile 36°-42° kuzey paralelleri arasında yer alması.

Türkiye'nin bulunduğu enlemlerden dolayı orta kuşakta yer alması.

Türkiye'de bir yılda dört mevsimin belirgin olarak yaşanması.

Türkiye'nin kuzeyinden esen rüzgârların hava sıcaklığını düşürürken güneyinden esen rüzgârların hava sıcaklığını yükseltmesi.

Türkiye'nin üzerinden 6 paralel dairesi geçtiğinden Türkiye'nin en güney ve en kuzey noktası arasındaki mesafenin kuş uçuşu 666 km olması.

Türkiye'nin üzerinden 19 meridyen dairesi geçtiğinden Türkiye'nin en doğusu ile en batısı arasındaki yerel saat farkının 76 dakika olması.

Türkiye'nin ekvatorun kuzeyinde yer alması/Türkiye'nin Kuzey yarım kürede yer alması.

Türkiye'nin başlangıç meridyenin doğusunda yer alması/Türkiye'nin Doğu yarım kürede yer alması.

Türkiye'de sıcaklığın güneyden kuzeye gidildikçe azalması.

Bakı etkisine bağlı olarak güneye bakan yamaçların, evlerin güney cephelerinin daha sıcak olması.

Bu yanıtlardan herhangi üçü doğrultusunda yazılan ifadeler doğru kabul edilecektir. Her bir yanıt 5 puanla değerlendirilecektir.

KİSMİ PUAN

"Kuzey Yarım Küre, Doğu Yarım Küre, Kuzey paralelleri, Doğu meridyenleri, bakı etkisi, 76 dakika zaman farkı, 666 km mesafe farkı" gibi eksik, kısmen yanlış veya yalnızca anahtar kelimeleri içeren cevaplar tam puan yerine kısmi puan ile değerlendirilir.

Anahtar kavramları kısmen içeren fakat eksik/yanlış yönleri olan cevapların her biri 2 puanla değerlendirilecektir.

SIFIR PUAN

İlgisiz ve belirsiz cevaplar yanlıştır.

8. Soru;**TAM PUAN (15 PUAN)**

Soru a, b ve c olarak üç kısma ayrılmıştır. Her üç kısma aşağıda istenildiği gibi yanıt veren öğrenciler tam puanla değerlendirilecektir.

KİSMİ PUAN**a) Çanakkale'nin doğusundadır.**

Yanıtını bu doğrultuda veren öğrenciler 5 puanla değerlendirilecektir.

b) Balıkesir'in kuzeyinde yer almaktadır.

Yanıtını bu doğrultuda veren öğrenciler 5 puanla değerlendirilecektir.

c) İlin güneydoğusuna gidildikçe yükselti artar.

Yanıtını bu doğrultuda veren öğrenciler 5 puanla değerlendirilecektir.

SIFIR PUAN

Harita ile ilgisi olmayan yanıtların hiçbirisi doğru kabul edilmeyecek ve puanla değerlendirilmeyecektir.

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan kazanımlardan bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

1. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerinin kazanımları, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Kazanım: SB.6.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

1. Babası öğretmen, annesi doktor olan Salih üç yaşındayken kardeşi dünyaya gelmiştir. İlkokul öğrenimini Bartın'da, ortaokulu ve liseyi Ankara'da tamamlamıştır. Çocukluktan beri hayalini kurduğu avukatlık için girdiği üniversite sınavını başarıyla geçmiş ve çok istediği hukuk fakültesinde en yakın arkadaşıyla eğitim görmeye başlamıştır. Hukuk fakültesindeki eğitimini de başarıyla tamamlayan Salih, şimdilerde çok sevdiği avukatlık mesleğini yapmanın haklı onurunu ve gururunu yaşamaktadır.

Metne göre Salih'in zaman içerisinde edindiği rolleri yazınız.

Kazanım: SB.6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular.

2. 20 yaşındaki genç otobüsün camından bakarken birden bağırdı:
- Baba, arabalar!.. Arabaları görüyor musun? Bizle geliyorlar. Babası gülümsedi ve mutlulukla oğlunun saçını okşadı. Genç, bir süre daha dışarıyı izledi ve sonra birden bağırdı:
 - Bulutlar baba!.. Bulutlar harika!.. Baba gülümseyerek oğlunu izledi. Genç, yine aniden bağırdı:
 - Baba, ağaçlar!.. Onlar hep geride kalıyor.
- Arkalarında oturan yaşlı adam, bu bağırmalardan rahatsız olmuş olacak ki babanın omzuna dokundu. Beyefendi, oğlunuzu iyi bir doktora götürmelisiniz. Problemi var herhâlde! Baba geriye dönerek şöyle söyledi:
- O zaten iyi bir doktordan geliyor. Oğlumun geçirdiği ameliyat sonrası gözleri açıldı.
- Sizce yaşlı adam ön yargılı yaklaşmak yerine nasıl davranmalıydı? Açıklayınız.**

Kazanım: SB.6.2.1. Orta Asya’da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

3. Ben sizlere oldum Kağan

Alalım yay ile kalkan

Talih olsun bize nişan

Biz bozkurt gibi haykıran!

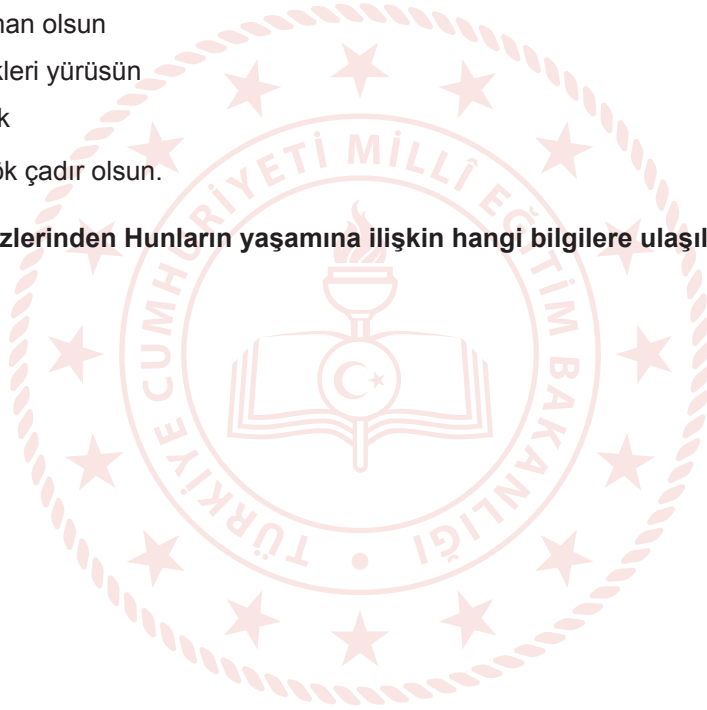
Demir kargılarımız orman olsun

Av yerinde yaban eşekleri yürüsün

Daha deniz daha ırmak

Gün başımızda tuğ, gök çadır olsun.

Oğuz Kağan’ın bu sözlerinden Hunların yaşamına ilişkin hangi bilgilere ulaşılabilir? Kısaca yazınız.

Kazanım: SB.6.2.1. Orta Asya’da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

4. Konargöçer yaşayış içinde bulunan Orta Asya Türklerinin en önemli ihtiyaçları, barınaklar olmuştur. Türkler, barınak ihtiyaçlarını üzeri kalın keçe örtülerle kaplanan çadırlarla sağlamışlardır. Bu çadırlar eski çağlardan beri Türklerin barınağı olmuştur. Türkler bu çadırları Asya Hun Devleti’nden itibaren çeşitli hayvanların çektiği arabalar ile taşımışlardır. Keçe çadırını araba üzerine yerleştirmişlerdir. Çin kaynaklarında Hunların ve Kök Türklerin kullandıkları keçe çadırı arabaları, “Çadırlarını keçeden yaparlar, konargöçer bir hayat yaşarlar. Yazın serin, kışın sıcak yerlere çekilirler.” cümlesiyle ifade edilmiştir.

Yukarıdaki metni ve Orta Asya Türklerinin yaşam tarzına ait öğeler barındıran görseli inceleyiniz.

Orta Asya’da yaşayan ilk Türk devletlerinin yaşam tarzının ekonomik faaliyetlerini nasıl etkilediğine yönelik yorumlarınızı yazınız.

Kazanım: SB.6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.

5. "Hz. Ömer, devletin idari teşkilatlanmasına önemli katkılarda bulunmuştur." diyen sosyal bilgiler öğretmeni Hz. Ömer'in yaptığı çalışmalardan hangilerini buna kanıt olarak gösterebilir?

6. SINIF 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU VE ÖRNEK SENARYOLAR

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağını önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır.

6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Konu Soru Dağılım Tablosu

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	1. Sınav		
		İl/İlçe Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	
			1. Senaryo	2. Senaryo
BİREY VE TOPLUM	SB.6.1.1. Sosyal rollerin zaman içerisindeki değişimini inceler.	2	1	1
	SB.6.1.2. Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder.	2	1	1
	SB.6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular.	2		1
	SB.6.1.4. Toplumsal birlikteliğin oluşmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyici faaliyetlere katılır.	2		1
	SB.6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.	2	1	1
KÜLTÜR VE MİRAS	SB.6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.	4	1	1
	SB.6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.	3	1	1
	SB.6.2.3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.	3	1	1

- İl/İlçe genelinde yapılacak ortak sınavlarda çoktan seçmeli sorular üzerinden, 20 soru göz önünde bulundurularak planlama yapılmıştır.
- Okul genelinde yapılacak sınavlarda açık uçlu sorular sorulacağı göz önünde bulundurularak örnek senaryolar tabloda gösterilmiştir.

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturmaları açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. İl sınıf/alan zümreleri de verilen örnek senaryoları inceleyerek kendileri benzer tablolar hazırlayıp öğretmenlerin kullanımına sunacaklardır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

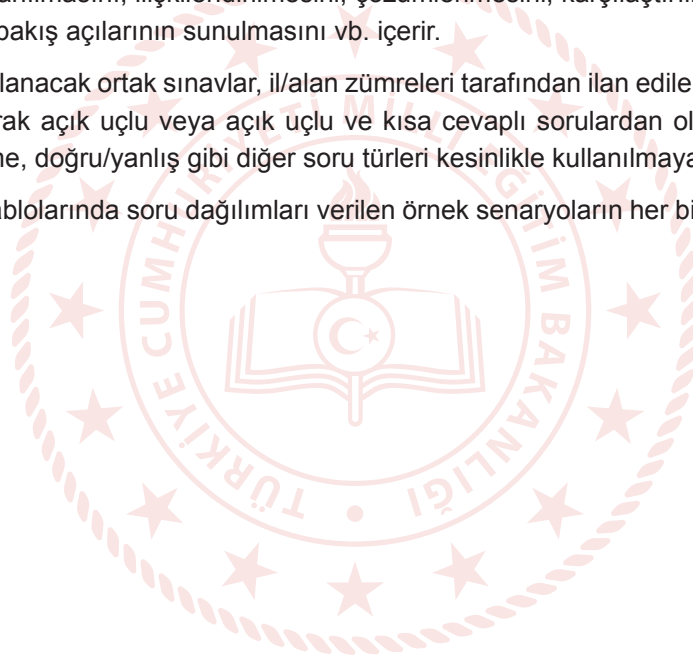
Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğe benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

Örnek Senaryo 1	
Soru Sayısı	Ölçülen Bilişsel Düzey
5 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 1'deki 2, 3, 4, 5 ve 6. sorular
1 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 1'deki 1. soru

Adı ve Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

SENARYO 1

Kazanım: 6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.

1. I. Metin

İslamiyet öncesinde güçlünün sözünün geçtiği, sosyal hayatta eşitsizliğin hâkim olduğu bir Arabistan vardı. Araplar, kabileler hâlinde yaşırdı. Her kabile kendisini diğerlerinden üstün görür ve aralarında oluşan kan davalarından dolayı birbirleriyle sürekli mücadele ederdi. Kız çocuklarına değer verilmez, köleleştirilen insanlar bir eşya gibi alınıp satılırdı. Dinî inançları putperestlikti, falcılık ve büyücülük de yaygındı.

II. Metin

VEDA HUTBESİ'NDEN BÖLÜMLER

"Ey insanlar! Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, kadınların da sizin üzerinizde hakkı vardır.

...

Ashabım! Dikkat ediniz. Cahiliye'den kalma bütün âdetler kaldırılmıştır, ayağımın altındadır. Cahiliye Devri'nde güdülen kan davaları da tamamen kaldırılmıştır.

...

Ey insanlar! ...Arap'ın Arap olmayana Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi kırmızı tenlinin siyah üzerine siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur.

...

Ey müminler! Size iki emanet bırakıyorum, onlara sarılıp uydukça yolunuzu hiç şaşır-mazsınız. O emanetler Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim ve Peygamberi'nin sünnetidir.

Bu metinlerden hareketle İslamiyet'in ortaya çıkışı ile birlikte yaşanan gelişmelerin neler olduğunu açıklayınız.

SENARYO 1

Kazanım: 6.1.1. Sosyal rollerin zaman içerisindeki değişimini inceler.

2. 6. sınıf öğrencisi olan Ahmet sabah erken kalkıp annesi, babası, anneannesi ve küçük kardeşiyle kahvaltısını yaptıktan sonra okul servisine binip okula gitti, derse başladı. Dersten çıkınca okulun çevre koruma kulübünün faaliyetlerine üye olarak katıldı. Dersleri bittikten sonra eve dönen Ahmet, arkadaşlarıyla dışarıda oyun oynamak için annesinden izin istedi. Ona izin veren annesi gelirken ekmek almasını söyledi. Arkadaşlarıyla oynadığı maçta kalecilik yapan Ahmet, maç bittikten sonra marketten ekmek alıp eve döndü.

Bu parçaya göre Ahmet'in hangi sosyal rolleri üstlendiğini yazınız.

Kazanım: 6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.

3. Ayşe Hanım, oğlu Eren'e karne hediyesi olarak bisiklet alır. Bisiklet aldığı mağaza fiş almadıkları takdirde bisikletin fiyatına indirim yapacağını söyler ve Ayşe Hanım da kabul eder. Eren bisikletine bindiğinde frenlerin çalışmadığını fark eder ve annesine söyler. Annesi mağazaya bu durumu bildirir ancak mağaza yetkilileri sorunla ilgilenmez. Ayşe Hanım, bunun üzerine sorunu yasal yollardan çözmeye karar verir ve Tüketici Hakem Heyetine bir dilekçe ile başvurur ancak heyetten de olumsuz cevap alır.

Ayşe Hanım'ın Tüketici Hakem Heyetinden olumsuz cevap almasının nedenini yazınız.

SENARYO 1

Kazanım: 6.1.2. Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder.

Din, dil, tarih gibi kültürü oluşturan unsurlar ele alınır.

4. Kültürü oluşturan, birlik ve beraberliğimize katkı sağlayan unsurlardan üç tanesini yazınız.

- 1.
- 2.
- 3.

Kazanım: 6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

Destan, yazıt ve diğer kaynaklardan yararlanılır.

5. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerini yazınız.

Kazanım: 6.2.3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.

6. İlk Müslüman Türk devleti hangisidir? Yazınız.

1. SINAV**SOSYAL BİLGİLER 6**

Örnek Senaryo 2	
Soru Sayısı	Ölçülen Bilişsel Düzey
8 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 2'deki tüm sorular

Adı ve Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

SENARYO 2

Kazanım: 6.1.1. Sosyal rollerin zaman içerisindeki değişimini inceler.

1. 6. sınıf öğrencisi olan Ahmet sabah erken kalkıp annesi, babası, anneannesi ve küçük kardeşiyle kahvaltısını yaptıktan sonra okul servisine binip okula gitti, derse başladı. Okulun çevre koruma kulübünün faaliyetlerine üye olarak katıldı. Dersleri bittikten sonra eve dönen Ahmet, arkadaşlarıyla dışarıda oyun oynamak için annesinden izin istedi. Ona izin veren annesi gelirken ekmek almasını söyledi. Arkadaşlarıyla oynadığı maçta kalecilik yapan Ahmet, maç bittikten sonra marketten ekmek alıp eve döndü.

Bu parçaya göre Ahmet'in hangi sosyal rolleri üstlendiğini yazınız.

Kazanım: 6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular.**Farklı kişi ve gruplara karşı zaman zaman rastlanan kalıp yargı ve ön yargı örnekleri incelenir.****Toplumsal birlikteliğin özel gereksinimli bireylerin yanı sıra farklı sosyoekonomik gruplara mensup olanlar ile farklı etnik, dinî ve mezhepsel aidiyetlere saygı duymayı gerektirdiği üzerinde durulur.**

2. Bir kimse veya bir olayla ilgili yeterli bilgi edinmeden geliştirilen tutumlara ön yargı adı verilir. Ön yargılı bireylerin bir durum ya da kişi hakkında olumlu veya olumsuz düşünceleri vardır.

Aslı, arkadaşı Cem ile bir gün sonra yapılacak voleybol maçı hakkında konuşmaktadır. Aralarında şu konuşmalar geçer:

Aslı: Sence yarın maçı hangi takım kazanır?

Cem: Takımlar hakkında pek bilgim yok, o yüzden kimin kazanacağına dair bir şey söyleyemem. Sen ne düşünüyorsun?

Aslı: Bizim takımın kazanacağına eminim.

Bu diyalogda kim ön yargılı tutum sergilemiştir? Nedenini yazınız.

1. SINAV

SOSYAL BİLGİLER 6

SENARYO 2

Kazanım: 6.2.3. Türklerin İslamiyet’i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.

3. “Karahanlılar, milliyetçi bir devlet özelliği taşımaktaydı.” diyen bir öğrenci buna kanıt olarak Karahanlıların hangi özelliğini gösterebilir? Yazınız.

Kazanım: 6.1.2. Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder.

Din, dil, tarih gibi kültürü oluşturan unsurlar ele alınır.

4. Kültürü oluşturan, birlik ve beraberliğimize katkı sağlayan unsurlardan üç tanesini yazınız.

- 1.
- 2.
- 3.

Kazanım: 6.1.4. Toplumsal birlikteliğin oluşmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyici faaliyetlere katılır.

5. Savaş alanında yaralanan ya da hastalanan askerlere hiçbir ayırım gözetmeksizin yardım etmek amacıyla, 1868 yılında Hilal-i Ahmer adıyla kurulmuştur. Kuruluşa bugünkü adını Mustafa Kemal Atatürk vermiştir. Afetlerde, olağan dönemlerde korumasız kimselere ve ihtiyaç sahiplerine yardım sağlamak, toplumda yardımlaşmayı geliştirmek ve kan ihtiyacını karşılamak amacıyla hizmet vermektedir.

Yukarıdaki parçada hangi yardım kuruluşundan bahsedildiğini yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: 6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.

6. Vatandaşların kendileri ve kamuyla ilgili talep, şikâyet, ihbar, görüş ve önerileri ile bilgi edinme haklarına ilişkin idari makamlara yapacakları müracaatlara cevapların hızlı ve etkin bir şekilde verilmesinin amaçlandığı halkla ilişkiler uygulamasının adını yazınız.

Kazanım: 6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.

Destan, yazıt ve diğer kaynaklardan yararlanılır.

7. Kurultay nedir? Açıklayınız.

Kazanım: 6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.

8. • Kur'an-ı Kerim kitap hâline getirilmiştir.
• İslamiyet ilk kez Arap Yarımadası dışında yayılmaya başlamıştır.

Yukarıda verilen olayların hangi halife döneminde yaşandığını yazınız.